Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 20 (275) | ГОД VII | БЕЛАСТОК 20 МАЯ 1962 | ЦАНА 60 ГР.

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

У БЕЛАРУСКІМ ЛІЦЭІ ў ГАЙНАЎЦЫ

На пытанні адказвае дырэктар Анастазія Тропак.

— Палітэхнізацыя ў навучанні, набліжэнне школы да жыцця. Вельмі актуальнае. Цікава, як ажыццяўляецца гэта ў вашым ліцэі?

— Палітэхнізацыяй у навучанні мы ахапілі ў асноўным усе патрабуючыя гэтага класы. Вучаніцы 8-х класаў (іх маем два) авалодваюць кравецкім майстэрствам (маем 9 швейных машын). Гэтак сама адносіцца да вучаніц старэйшых класаў пачатковай школы, што пры нашым ліцэі. Дзевятыя класы маюць урокі па хатняй гаспадарцы. Сюды ўваходзіць тэхналогія рацыянальнага харчавання, эстэтыка памяшкання і інш. Практычныя заняткі па тэхналогіі рацыянальнага харчавання праводзіцца ў кухні пры польскім Агульнаадукацыйным ліцэі. За стварэнне гэтакіх магчымасцей мы вельмі ўдзячны кіраўніцтву суседняга ліцэя.

Я вельмі цешуся супрацоўніцтвам з Прадпрыемствам машыновай прамысловасці лясніцтва ў Гайнаўцы, якое ўдалося наладзіць у бягучым навучальным годзе. Вучні дзесятага класа праходзяць тут тэорыю і практыку (на ўроках, прызначаных для гэтага) па тэхналогіі металаў, тэхнічным рысунку, бяспецы і гігіене працы і інш. Непасрэдна з боку Прадпрыемства апякуецца нашымі вучнямі інж. Кубацкі.

Заняткі ва ўспамянутым прадпрыемстве вельмі карысныя, тым больш, што вучні практычна пасля некалькіх гадзін прымаюць непасрэдны ўдзел у прадукцыі. І замест таго, каб мы плацілі за карыстанне станкоў і прылад, дык атрымалася наадварот: прадпрыемства нашай школе плаціць. Цядоўная заплата нават. Кіраўніцтва прадпрыемства стварыла магчымасць вучням нашага ліцэя карыстання са свайго лекарскага пункта. Гэта нам вельмі выгадна, бо вучні трацяць мала часу (там амаль ніколі няма чаргі).

Прадпрыемства машыновай прамысловасці лясніцтва дапамагае нам і іншымі сродкамі. Напрыклад, дае металы, трубкі і інш. рэчы, неабходныя ў нашай школьнай лабараторыі.

— У вашым ліцэі, як вядома, амаль выключна вучыцца вясковая моладзь. Па-мойму, яна павінна мець магчымасці хаця невялікай агратэхнічнай падрыхтоўкі ў школе...

— Так, гэта праўда. Але, на жаль, належных магчымасцей для гэтага не маем. Навязалі толькі кантакты з гарадскім агароднікам, які правёў некалькі тэарэтычна - практычных заняткаў адносна садаводства. Гавару «тэарэтычна - практычных», бо маем пры ліцэі фруктава - куставы сад, дзе адразу тэорыю прыведзена ў практыку (вясеннія працы ў садзе).

Хочам увесці ў сябе вырошчванне руж і перш за ўсё ўпрыгожыць імі школьную пляцоўку.

Калі ідзе аб палітэхнізацыю, дык яна мае ў нас шырэйшыя рамкі. Напрыклад, 30 вучняў удзельнічала ў школьным матаровым курсе і атрымала права на вядзенне матацыкла. Гэткія курсы плануем таксама і на будучыню.

— Удзел вашага ліцэя ў веснавых урачыстасцях?

— Вучні ліцэя прымалі ўдзел у IX агульнапольскім рэцытатарскім конкурсе. Вучаніца X класа Лена Грыц заняла I месца ў павеце. У нядаўна праведзеных школьных розыгрышах у валейбол вучні X і XI класа занялі I месца ў ваяводстве, за што ліцэй атрымаў кубак куратара Беластоцкай школьнай акругі. Гэта дало вялікую дозу спартыўнага натхнення нашай моладзі. Пасля гэтага арганізавана моцны спартыўны гурток у ліцэі.

Нашы вучні прынялі актыўны ўдзел у святкаванні Ленінскіх дзён. Школьную ўрачыстасць яны арганіза

(Працяг на стар. 5)

Кастусь ПЭТЭЛЬСКІ

Маці

Разбудзіў яе скрып дзвярэй. Яна пазнала па дыханню, што гэта ўвайшоў яе сын, Адам. Ён перакруціў выключальнік, і хату запоўніў яркі электрычны свет.

— Чаго ж ляжыш, маці? — сказаў ён з дакорам. — Габрыня хоча ў вялікім посце паставіць кросны. Уставай, прадзі!

Паганяць яе не трэба было. Яна сама старалася, як магла, памагала сыну, у якога жыла, бо і нявестцы не было лёгка. Яна на мінуту прылягла на цёплай ляжанцы, але чалавек не без граху — трохі задрамала. Хоць і добра было на цёплай ляжанцы, але сынаў дакор яе падняў, яна ўстала, узяла калаўротак, да прасніцы якога была прывязана вялікая кудзеля клоча і, сеўшы непадалёк ляжанкі, пачала прасці.

Яна ніколі не была гультаём, і хаця ёй на Грамніцы скончылася 75 год, яна можа яшчэ працаваць. Жыццё яе ніколі не карадзіла. Малою дзяўчынкаю яна ўжо пасвіла жывёлу ў багатых гаспадароў, бо ў хаце была бяда, голад. Зарабіўшы некалькі пудоў збожжа, бульбы, зімою яна жыла з маці. Адпачываць таксама не было калі (дзень быў замалы, трэба было захапіць яшчэ добры кавалак ночы), пралі для багатых кудзелі.

Калі стала дарастаць, хадзіла ў маёнтак на заработак. Яе панскі аканом лічыў добраю работніцай. Як кажуць «работа ў яе руках гарэла». Вясковыя хлопцы паглядалі на яе, бо Бог не паскупіў ёй і прыгажосці, але пра замуж яна нават і не думала. Яна была бедная, не мела пасагу і не была нікому патрэбна. Аднойчы да яе пасватаўся ўдавец з суседняй вёскі, і хаця ён быў моцна брыдкі, яна палічыла яго за шчасце. Мужык яе быў такі самы адвечны парабак, як і яна, жыццё было цяжкае, толькі што былі яны заўзятыя да працы. Коніка старога ён меў свайго, а кароўку яна дастала ад маці. Забрала апошнюю. Памаленьку яны сабралі трохі грошай і купілі трохі зямлі. Зямля была дрэнная, пясчаная, расці нічога не хацела, трэба было гнаіць, а каб гнаіць, трэба мець больш жывёліны. І так у цяжкай працы праходзіла іх жыццё баз радасці, але і без вялікага смутку.

Вывеў яе з задумы скрып дзвярэй. Увайшла нявестка Габрыня і адразу адгукнулася на яе:

— Нашто выключыла «точку», старая? Усё табе перашкаджае.

Хоць «точкі» яна і не выключала, аднак не адказала ні слова, бачыла, што нявестка ў дрэнным настроі і шукае зачэпкі. Няхай будзе, што яна выключыла, абы было ціха ў хаце. Яна ізноў акунулася ў задуму...

Аднойчы прыехаў яе муж з лесу, перакусіў трохі і палез на печ адпачыць.

— Ой, Марыся, — пачула яна. — Штосьці са мною дрэнна, мусіць буду паміраць.

— Што ты, Яську, строіш дурныя жарты, — адказала яна, не адрываючыся ад свае работы.

І гэта былі яго апошнія словы. Памёр яе Ясько не хварэючы, без свечкі і без споведзі, пакінуўшы ёй чатырох сыноў і адну дачку. Успамінаючы гэтыя дні, слёзы градам пасыпаліся ў яе з вачэй. Паслініўшы нітку, яна прала і думала далей.

(Працяг на стар. 3)

СВЯТА ЮНЫХ ЛЕНІНЦАЎ

ВЕСТКІ з БССР

Турысты 19 сярэдняй школы г. Віцебска на прывале.

19 мая 1962 года з піянерамі ўсёй краіны, юныя ленінцы Савецкай Беларусі ўрачыста адзначаюць 40-годдзе піянерскай арганізацыі.

Сорак год прайшло з таго часу, як у Маскве былі створаны першыя піянерскія атрады. Ля калыскі піянерскага руху стаяў У. І. Ленін. Вось чаму ў 1924 годзе піянерскай арганізацыі прысвоена імя Леніна.

З першага дня юныя ленінцы былі вернымі памочнікамі камсамола. Дапамагалі старшым выкрываць ворагаў савецкай улады , змагацца з дзіцячай беспрытульнасцю, вучылі чытаць і пісаць непісьменных. Збіралі металалом і ахоўвалі калгасны ўраджай.

А калі фашысты напалі на нашу краіну, тысячы юных ленінцаў памагалі дарослым змагацца з ворагам. Піянеры свята шануюць памяць Героя Савецкага Сюза піянера Валі Коціка, піянераў - герояў Валодзі Дубініна, Марата Казея, Колі Гой-

(Працяг на стар. 5)

ВАШЫНГТОН І БОН НЕ ЛАДЗЯЦЬ

Запэўненні аб узаемным даверы, а нават пачуццях любві паміж сталіцамі ГФР — Бон і ЗША — Вашынгтонам аказаліся зараз пустаслоўем. Апошнія два тыдні выявілі глыбокія трэшчыны ў гэтым шырока прапагаваным адзінстве дзвюх сталіц.

Як вядома, ужо даўжэйшы час — спярша ў Маскве, а пазней у Вашынгтоне — амерыканцы праводзілі з Савецкім Саюзам серыю размоў, прысвечаных вырашэнню пытання Заходняга Берліна. Нядаўна ў адказ на ясную пазіцыю СССР, які лічыць Заходні Берлін свабодным горадам, хэця і знаходзячымся на тэрыторыі ГДР, амерыканцы прыступілі да апрацоўкі пэўных прапаноў, сумежных у некаторых пунктах з савецкімі прапановамі. Зразумела, што аб гэтых прапановах згодна з прынятымі прынцыпамі ЗША паінфармавалі сваіх заходнегерманскіх саюзнікаў.

І што аказалася? Некаторыя з амерыканскіх прапаноў прасочваюцца на старонкі друку і то праз пасрэдства ўрада ГФР, які надае ім адразу адмоўны характар. Як відаць выразна з розных артыкулаў, Бон незадаволены, напрыклад, з намеру ЗША прызнаць правы ГДР да кантролю над усімі дарогамі, вядучымі ў Берлін. У Вашынгтоне правільна лічаць, што зачыншчыкам «гаварлівасці» друку ГФР з'яўляецца сам заходнегерманскі ўрад і яго пасол у ЗША — Грэвэ. Адэнаўэр зусім гэтаму не пярэчыць. А ў сувязі з гэтым, што амерыканцы не спыняюць размоў з СССР, сам канцлер прыступіў да атакі. Вось у Заходнім Берліне, менавіта, і то ў дзень 17-тай гадавіны заканчэння вайны канцлер заяўляе даслоўна на прэскапферэнцыі: «Не бачу ніякай прычыны, каб гэтыя размовы працягваліся».

Не трэба дадаваць, што ў гэтым сцвярджэнні была заключана цэлая палітычная логіка Адэнаўэра. Яна выражаецца ў катэгарычным супраціве ў адносінах да ўсялякіх замераў, якія набліжаюць стабілізацыю ў жыцці дзвюх нямецкіх дзяржаў і якія паляпшаюць міжнародную сітуацыю ў Еўропе. Такую палітыку праводзіць Адэнаўэр і яго ўрад прынамсі ад 1954 года. Ужо тады, на берлінскай канферэнцыі міністраў замежных спраў вялікай чацвёркі Адэнаўэр адзначыў: «Нічога не выйдзе з планаў аб'яднання Германіі.» Пазней паўтарыў сваё «не» ў адказ на праекты мірнага трактата, федэрацыі дзвюх германскіх дзяржаў, ці безатамнай страфы ў цэнтральнай Еўропе. Можна смела сказаць, што Бон быў заўсёды асноўнай прычынай правалу размоў, якія датычылі Германіі. І ў гэты раз Адэнаўэру здавалася, што яго «не» спыніць размовы аб Заходнім Берліне. Аднак канцлер пралічыўся. Замест уступчывасці Амерыкі ён атрымаў з Вашынгтона напамін, які гаворыць, што ЗША не хочуць больш без засцярог рэалізаваць заданняў Бон. У сувязі з гэтым, што ў спрэчцы ЗША — ГФР Вялікабрытанія апынулася на баку Амерыкі, можна сцвердзіць, што ў адносінах паміж заходнімі саюзнікамі з'явіліся супярэчнасці, якія цяжка пераадолець.

А што справы не інакш выглядаюць, сведчыць заяўленне ад імя ўрада міністэрства замежных спраў, у якім сцвярджаецца, што ЗША надалей маюць намер праводзіць размовы з СССР аб Заходнім Берліне. Зрэшты, некалькі дзён пазней гэта пацвердзіў сам прэзідэнт Кенедзі, адзначаючы на прэсканферэнцыі: «Злучаныя Штаты намагаюцца праводзіць размовы ад імя рада дзяржаў...»

З гэтымі выказваннямі мае сувязь справа адклікання з Вашынгтона заходнегерманскага пасла Грэвэ. Гэты чалавек з'яўляецца не толькі адказным за тэндэнцыйныя «прасочванні» тайных звестак у друк, але таксама найвялікшым прыхільнікам палітычных прынцыпаў састарэлага канцлера. Адказваючы на запытанне аб прычынах адклікання Грэвэ, Адэнаўэр адзначыў з іроніяй: «Часам без ніякіх прычын хтосьці робіцца непапулярным... Некаторым людзям не падабаецца чыйсьці нос, другія маюць прэтэнзію да яго вушэй, і што ж тады можна зрабіць.»

Жарты жартамі, аднак вядома, што гэта не Грэвэ стаецца непапулярным і што не яго нос не падабаецца амерыканцам, а менавіта, з усё ўзрастаючым крытыцызмам пачынаюць яны ставіцца да кірунку бонскай палітыкі.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

Усеагульная забастоўка лясных рабочых у Белавежскай пушчы 4)

ВЫБУХ

БАРЫС НІКІЦЮК

Адкінутыя Дырэкцыяй і старостам прапановы Акруговага праўлення прафесіянальных саюзаў, каб праблемы сацыяльна - бытавыя лясных рабочых развязаць шляхам перагавораў абодвух бакоў, павялічылі абурэнне ўсіх працуючых.

13 і 14 кастрычніка ў Чарлёнцы адбыліся бурныя сходы рабочых, на якіх гаварылася аб цяжкім становішчы рабочых, а асабліва аб верасн ёўскім загадзе Дырэкцыі — абавязкова выносіць зрэзанае дзерава на край высекі, г. зн. на адлегласць 10—20 метраў. Да гэтае пары складалі яго на месцы. Выношванне забірала шмат часу, амаль што палову працадня. Загад гэты супольна з агульным становішчам быў беспасрэднай прычынай выбуху стыхійнай забастоўкі. Рабочыя Чарлёнкі былі першымі. 15 кастрычніка з сярод 300 сабраных рабочых выбрана Забастовачны камітэт да кіравання дзеяннямі, у які ўвайшлі прафсаюзныя дзеячы і ППС: Тадэвуш Кулеша, Станіслаў Валінскі, Станіслаў Вільчак, Францішак Ежык, Станіслаў Чарноцкі і Антоні Тапаровіч. У наступныя дні члены камітэта пайшлі да іншых рабочых асяроддзяў з мэтай заклікаць іх жыхароў да забастоўкі. Заклік упаў на адпаведны грунт. Да забастоўкі прыступілі: Новы Гданск, Тапіла і Буды, лясныя рабочыя Гайнаўкі і Белавежы, а таксама вёскі Тэрэміскі і Буды. Забастовачныя камітэты ў Новым Гданску ў складзе: Ян Дэркоўскі, Станіслаў Плахэтка і Сэрэмака, а ў Будах — Балеслаў Цэлея, Трамбінскі і Мікалай Нікіцюк, побач Чарлёнкаўскага выказвалі вялікую актыўнасць у першых днях забастоўкі.

Забастовачныя дзеянні ахапілі 1/4 плошчу пушчы, г. зн. надлясніцтвы: Зверынецкае, Белавежскае, Ляснянскае, Грудкоўскае і Старынскае.

Высоўваемыя патрабаванні ў час прафсаюзных сходаў, ячэек КПЗБ і гурткоў ППС, а таксама на старонках камуністычнага і левага друку зводзіліся да наступнага:

1. урэгулявання ставак плат, павышэння заробкаў на 50% і тэрміновы прыём працы,
2. заключэнне супольнага дагавору,
3. нормы лясныя, лугавыя і зямельныя,
4. сацыяльных страхаванняў,
5. знясення зласлівых кар,
6. спынення высялення рабочых з зямлянак і баракаў,
7. уласцівыя, людскія адносіны лясной адміністрацыі да рабочых,
8. прызнанне рабочых дэлегатаў,
9. будова рабочых дамоў.

Усе гэтыя пастулаты Дырэкцыя адкінула.

Уладзімір Харкевіч — член забастовачнага камітэта ў Нараўцы

Апрабуючы забастовачны рух, які ўсё больш і больш развіваўся, і высоўваемыя патрабаванні, КПЗБ у кастрычніцкай адозве заклікала рабочыя драўнянай прамысловасці Белавежы і Гайнаўкі да салідарных выступленняў, якія маюць на мэце падтрымаць лясных рабочых у іх барацьбе.

Дырэкцыя дзяржаўных лясоў, лічачы на цяжкае матэрыяльнае становішча рабочых (6-месячны перыяд беспрацоўя, які папярэджваў забастоўку), думала, што забастоўка, калі яе не падтрымаюць сяляне, у хуткім часе прыдзе ў заняпад.

Ужо ў першыя дні забастоўкі паліцыя і староства ўзмацнілі рэпрэсіі. 18 кастрычніка ў Пашуцкіх Будах арыштавалі кіраўніцтва прафсаюзнага аддзела з яго

Мікалай Нікіцюк — член забастовачнага камітэта ў Будах.

старшынёю Кантышэвым на чале. У хуткім часе староства развязала саюз і забараніла яго ўзнаўленне. Матывіроўка гэтай пастановы была зусім недвухсэнсавая, адкрыта гаварылася, што ў Саюз пракрадваецца камуна, і ў падобных выпадках будуць аналагічна абыходзіцца з іншымі аддзеламі. Пратэст супраць бяспраўю паліцыі падавалі да старасты і ваяводы Станіслаў Дзібуа, Ян Патэр і Капітулка. Пастулаты аб увальненні вязняў адкінута. Пастановаю суда атрымалі яны па тры месяцы турэмнага зняволення. У гэты час арыштавана звыш 10 членаў класавага саюза ў Гайнаўцы. Рабочым забаранялася знаходзіцца ў большых групіроўках і пакідаць надлясніцтвы, у якіх яны працавалі. Паказалася больш паліцыйных патрулёў у лесе і ў рабочых асяроддзях.

Агульна беручы, забастоўка, якая развівалася, сведчыла аб сур'ёзных поспехах пушчанскага пралетарыяту, аднак становішча было вельмі цяжкое, і існавала магчымасць заламання выступлення. Выцякала гэта з таго, што большая частка рабочых мела гаспадарствы і знаходзілася па-за забастоўкай. Прычыны былі розныя. З'ява стыхійнага выбуху забастоўкі беззямельных рабочых здзівіла вёску, якая наогул, да гэтага не была падрыхтавана. Ячэйкі КПЗБ толькі ў час забастоўкі задумваліся над формамі ўдзелу вёскі ў забастовачным руху. Становішча ўскладніў факт, што аддзел ЗЗЦГМ не заключыў пагаднення з ЗЗРПД, які фармальна не ўзяў кіраўніцтва забастоўкай.

У такім становішчы 27 кастрычніка ў Чарлёнцы была склікана першая канферэнцыя дэлегатаў, якія ўжо паўсталі ў аддзеле з удзелам прадстаўнікоў ЗЗЦГМ. Нягледзячы на тое, што паліцыя старалася не дапусціць да канферэнцыі, праводзіла арышты дэлегатаў, аднак канферэнцыя адбылася ў вызначаны час. У час пасяджэння выступалі: Дзібуа, Патэр, Кужава і Грыневіч. Да кіравання забастовачным рухам канферэнцыя ўпаўнаважыла Акруговае праўленне ЗЗРПД пры супрацоўніцтве з АП ЗЗЦГМ. Высунула таксама лозунг усеагульнай забастоўкі...

(Працяг на стар. 5)

Маёр Мілер прагне пасябраваць з Гольдрынгам

— Вы зноў з нейкімі непрыемнасцямі, гер. Мілер? — спытаў Еверс.

— Наадварот, гэтым разам я прынёс вам прыемную вестку, гер генерал, — адказаў Мілер, сядаючы. — Учора мы здзейснілі свой план: правялі праверку вашага афіцэра для даручэнняў, лейтэнанта фон Гольдрынга.

— Ну і што? — спытаў генерал.

Мілер дакладна расказаў пра падзеі ў атэлі ў

55

Шамбрэі, не скрываючы і таго, што магнетафон, схаваны ў нумары, дакладна запісаў усю размову.

— Лангхайн атрымаў дзве кулі ў лёгкія! Ён зараз у бальніцы і, мабыць, не хутка яе пакіне...

Генерал шчыра зарагатаў.

— Ну, гер Мілер! Цяпер вы пераканаліся ў добранадзейнасці Гольдрынга?

— Цалкам!

— Гер Лютц, сёння ж падрыхтуйце рэляцыю пра ўзнагароджанне лейтэнанта фон Гольдрынга жалезным крыжам другой ступені!

— Яволь!

— Дык лейтэнант не знаў, што перад ім сядзіць аберштурмбанфюрэр СД Лангхайн, а страляў у партызана! Так, гер Мілер?

— Так точна!

Вярнуўшыся, Генрых атрымаў тыднёвы водпуск Прыйшоўшы ў атэль, ён застаў ліст ад Бертгольда. «Мой хлопчык, — пісаў ён, — я засумаваў за табою, як за родным сынам! Не пісаў табе, бо было шмат спраў. Зараз я працую пры штаб-кватэры загадчыкам аднаго з аддзелаў. Тры дні таму мне прысвоілі званне генерал - маёра. Забраць цябе да сябе цяпер магчымасцей няма. Але пры першай нагодзе я зраблю гэта. Фраў Эльза і твая сястра Лора вельмі хочуць цябе пабачыць і дамагаюцца, каб я прасіў твайго генерала даць табе такую магчымасць. Спадзяюся, што мой друг, гер Еверс, не адкажа мне. Як ты жывеш?

56

Твой Вільгельм Бертгольд»

Генрых накіраваўся ў штаб. Каля штаба ён убачыў машыну, а ля яе Еверса і Лютца. Генрых падыйшоў да іх і сказаў:

— Гер генерал, дазвольце перадаць вам прывітанне ад генерал - маёра Бертгольда!

— Як? Ён ужо генерал - маёр?

— Так! Я толькі што атрымаў ліст ад яго. Ён паведамляе, што працуе пры штаб-кватэры Гімлера.

— О! — выхапілася ў генерала. — Віншую! Ад шчырага сэрца віншую!

Генерал так доўга цісну ў Генрыху руку, быццам гэта барон фон Гольдрынг, а не Бертгольд, удастоіўся вялікага гонару працаваць з Гімлерам.

— Мы з капітанам паедзем у пэўных справах, так што папярэдзьце, з абедам хай не чакаюць, — ужо сеўшы ў машыну, папрасіў генерал.

— Гер лейтэнант, — звярнуўся да Гольдрынга Лютц, — вось ключы ад майго сейфа. У ім зверху ляжыць папка з паперамі. З імі вам трэба пазнаёміцца.

Папка, пра якую казаў Лютц, мела надпіс — «Цалкам сакрэтна». Замкнуўшыся ў кабінеце гаўптмана, Генрых пачаў праглядаць паперы. У большасці яны былі мала цікавы і Генрых хутка

(Працяг на стар. 4)

57

Літаратурная старонка

Трыбуна літаратурнага аб'яднання

№ 42

І. ЧЫКВІН

ГАЛІНЕ Г.

От так, без дай прычыны,
Сэрца напаўняецца трывогай.
Як ад ветру куст шыпшыны,
Нешта ўцякае ва ўсе ногі.

Нешта уцякае, уцякае...
Колькі б не уцякала — заўжды з намі;
Вочы дзяўчыны душу краюць,
Калі яны не яваю, а снамі.

Была. Стройная. Чарнявая. Неба
У вачах, звалася «мая дзяўчына».
З вясною адышла, у запавеце мне
Напісала: «Твая ў тым прычына».

Не раз, не раз паўзлі цені,
І от так, без дай прычыны,
Уцякае вобраз твой, як летуценне,
Як ад ветру куст шыпшыны.

*

Не шкадую ружаў
Як гараць
не запоўніўшы пахам грудзей
не шкадую вачэй
як сцякаюць слязьмі
не перадаўшы вуснам
румянцу жыцця
не шкадую і сэрца
як лопне ад злосці
не аддаўшы маленству кахання
шкадую праўды
выкрадзенай вуснам.

ЯША БУРШ

ДЗЯДЗЬКА ЛЯВОНЬ — ЧЛЕН САЮЗА ПОЛЬСКІХ ПІСЬМЕННІКАЎ.

На апошнім пленарным пасяджэнні Праўлення Саюза польскіх пісьменнікаў прыняты ў члены Саюза наш папулярны Дзядзька Лявонь (Ст. Вагурка).

З гэтай нагоды складаем дарагому Дзядзьку сардэчныя віншаванні і пажаданні добрага здароўя і далейшых поспехаў на літаратурнай ніве.

Маці

(Працяг са стар. 1)

На духу яна не ўпала. Плакала і працавала, ды і з дзяцей ужо была сякая такая дапамога. Потым аддала яна найстарэйшага сына, Вінцука, на навуку да шаўца на тры гады. Цяжка было, трэба было плаціць шаўцу па сто злотых, а гэта былі для яе вялікія грошы. Ды і яшчэ найлепшы работнік адыходзіў з гаспадаркі. Але яна ведала адно: на чатырох сыноў замала зямлі, няма чым дзяліцца.

Ах, колькі ж у яе жыцці было цяжкіх хвілін. Камень не вытрымаў бы, а яна вытрымала, не заламалася.

Усе дзеці ў яе хварэлі, рэдка, але чамусьці моцна, асабліва найменшы сын, Людвік. Забалела аднойчы яму ў роце. Хто меў час на гэта глядзець, мала калі дзіцяці забаліць у роце, але Людвік усё горш і горш чуўся. Павязла яна яго ў мястэчка да доктара. Той прызнаў ангіну, даў парашкоў, і яна вясёлая прыехала дахаты. Аднак праз пару дзён Людвік не мог ужо плакаць, ахрып зусім і толькі хроп. Прыйшоў хрышчоны бацька, паглядзеў і кажа:

— Рыхтуй дошкі Марыя. Нічога не будзе з дзіцяці.

Яна заламала рукі і ўпала на калені перад абразамі.

— Божа міласцівы! Змілуйся нада мною. Не дай, каб маё дзіця памерла.

Аднак цуд не стаўся, з дзіцём было штораз горш. Потым праяснілася ў яе галаве.

Павязу ў Беласток. Памрэ ў дарозе, але не будзе цэлае жыццё сумленне мучыць. І ўсё ўкладалася дрэнна. Спазнілася на цягнік, на другі доўга трэба было чакаць. У Беластоку не знайшла адразу патрэбнай бальніцы, а Людвічак ужо не дыхаў, толькі біўся як рыба на беразе, нібы нешта яго душыла. Нарэшце трапіла ў дзіцячую бальніцу, доктар, дай Бог яму здароўе, прыняў хутка. Заглянуўшы Людвіку ў рот, ён сказаў:

— Дыфтэрыт, маці, але запозна ты яго прывязла. Калом цябе трэба біць, такую матку. Дзе ты была раней?

Яна ўпала яму ў ногі:

— Паночку, ратуйце, аддам усё, што толькі маю.

— Не валяйся, маці, — адказаў доктар. — Разумею я твой боль, але і для доктара гэта не магчыма.

Яна ўстала, схапіла за руку доктара і пацалавала, потым дастала з хусткі чырвонца, яшчэ памятку ад маці, якога хавала на чорны дзень, і палажыла на стол перад доктарам.

Доктар загневаўся і скінуў чырвонца на падлогу. Ей зрабілася дрэнна, закружылася галава, і яна ўпала.

Прышла ў сябе яна ў пачакальні. Каля яе сядзела сястра і давала ёй нешта нюхаць, а потым сказала, што доктар палажыў Людвіка ў бальніцу.

Шэсць тыдняў ляжаў Людвік у бальніцы, і за гэты час яна вытаптала сцежку ад вёскі ў Беласток. Калі б зямля не ўбірала ў сябе слёз, то гэтаю сцежкаю цяжка было б хадзіць. Прывязла Людвіка да хаты здаровага, а на аплату бальніцы прадала апошнюю карову.

Вайны польска - нямецкай, так сказаць, яна не адчула. Сыны ў армію былі замаладыя, ды вайна нядоўга была, праз месяц часу прышлі саветы. Жыць стала лягчэй. Па беднасці ёй пачалі даваць дапамогу. Старшы сын пайшоў у шавецкую арцель у паблізкім мястэчку, другі сын, Кастусь, паступіў пісьманосцам на пошту, якую адкрылі ў іхняй вёсцы. Меншыя дзеці, Людвік і Гануля, пайшлі ў школу. Адам з ёю быў на гаспадарцы. Нарэшце, здавалася заглянула шчасце ў яе хату. Жыві і радуйся, але не суджана было ёй доўга цешыцца.

Аднаго ранку пачула яна якіясьці дзіўныя грымоты. Хоць і пара была летняя, і хоць неба было чыстае, без хмар, грымоты дзіўна даносіліся з усіх бакоў. Суседзі гаварылі, што гэта якіясьці манеўры, але ў вечары прышоў сын, Кастусь, і сказаў ёй, што гэта вайна. Напалі немцы на Расію. Пачаліся страшныя дні. Самалёты з чорнымі крыжамі лёталі над самаю зямлёю, забівалі людзей, запальвалі будынкі, а за некалькі дзён прышлі немцы, азвярэлыя, страшныя. Прышлі і ў іхнюю вёску. Пыталіся солтыса, ці ёсць у вёсцы камуністы. Солтыс адказаў, што няма, і немцы ад'ехалі. Аднаго ранку чуць свет нехта застукаў у дзверы, яна хутка адзелася і адчыніла. У хату ўвайшло двух немцаў і хлапец з іхняй вёскі, сцягнулі Кастуся з ложка, сказалі апрануцца і павялі з сабою. Выбегшы за імі на вуліцу, яна ўбачыла дзве машыны, у адной стаяла многа аднавяскоўцаў, а разам з імі і солтыс. Каля машыны стаялі на зямлі кулямёты і некалькі немцаў з аўтаматамі напагатове. Кастусю таксама сказалі лезці на машыну. Ён улез, засмяяўся і паківаў маці рукою. І хаця сэрца яе білася моцна, яна не дапускала ліхой думкі. Павязуць дзесьці на работу, бо і солтыс з імі. Потым немцы пагрузіліся ў другую машыну з кулямётамі, і машыны ад'ехалі гасцінцам у напрамку мястэчка. Яна не лягала спаць, бо ўжо ўсходзіла сонца і трэба было варыць снеданне. Пайшла на загуменне, на межы ўварваць шчаўя. Пагода стаяла цёплая, ціхая. Песні пастухоў даносіліся з гаю, а машыны на гасцінцы грукацелі вось тут каля яе. Потым усё сціхла, і праз нейкую хвіліну да вушэй яе даляцелі так знаёмыя кулямётныя выстралы. Цяжкое прадчуванне сканула ёю. Яна праз палі пабегла ў напрамку, адкуль далятаі выстралы. Машыны зноў загрукацелі і паехалі, але яе цягнула нейкая сіла ўперад, хоць ногі былі дзіўна цяжкія. І дабегла. На ўзгорку каля дарогі ляжалі пабітыя тыя ўсе, якіх забралі з вёскі, некаторыя яшчэ падскаквалі ўсім целам у астатніх сударгах. Між імі ляжаў яшчэ цёплы яе дарагі сын, Кастусь...

Перажыла і гэта. Як у кашмары праходзілі дні, тыдні. Угледзеўшы ў вёсцы немца, сэрца яе біла моцна, ногі ўгіналіся, адбірала мову. Можа ізноў прыехалі па каторага сына. Кастусь жа таксама быў невінаваты. Але немцы астатнім часам былі нейкія лепшыя. Памыўшыся, паеўшы, яны ехалі далей на захад. Вінцук сказаў, што ўцякаюць ад саветаў. Бачачы гэта, сэрца яе білася радасна. А можа Бог змілуецца над намі. А можа пашле сілу, што і іх паб'е!

І гэты радасны дзень надышоў. Аднаго ранку ўстала выпусціць карову. Раптам убачыла, як ад могілак ішло некалькі байцоў. Падышоўшы, адзін аклікнуў:

— Здравствуй, мамаша! Есть молочко?

Слёзы радасці хлынулі з яе вачэй.

А потым стала народная ўлада. Меншы сын, Людвік, кажуць вялікім начальнікам цяпер у горадзе, а старшы сын, Вінцук, працуе таксама ў горадзе ў шавецкай арцелі. Гануля вышла замуж і выехала з мужам дзесьці на «Прусы». А яна засталася ў Адама на гаспадарцы. Адам для яе добры, не крыўдзіць, але нявестка надта ліхая, часта сварацца. Аднаго разу яна пачула як Адам крыкнуў:

— Цярпі! Не будзе ж маці век жыць.

Яна бачыла, што ім была дармаедам, хаця і добра працавала, але ані яна, ані яе праца не была ім патрэбна. Яны чакалі яе смерці.

Нявестка і ежу давала больш посную, каву не саладзіла, а яна надта любіла размочаны хлеб у салодкай каве, бо зубы ўжо былі слабыя. Гарадскія сыны часта прысылалі ёй павіншаванні, фатаграфіі з жонкамі, а каб прыслаць з фунт цукру, яны не дагадваліся, а яна папрасіць не магла.

Аднаго разу на Каляды прыехаў Вінцук і забраў яе да сябе на свята. У хаце ў яго было надта чыста і хараша. На сценах віселі прыгожыя малюнкі, на падлозе ляжалі дарагія дываны, у шафе вісела дарагое адзенне, у пакоях дарагая мэбля, а ён сам і жонка былі прыгожа апранутыя. Яна чулася трохі дзіўна, хаця таксама адзела ўсё тое, што мела найлепшага, а абута была ў новыя падараныя Вінцуком туфлі, такія, якіх яна на нагах яшчэ ніколі не мела... Дзіўна сябе адчувала, калі нявестка называла яе «мама». Такая пані, аж сорамна!

Рана пайшлі ў касцёл. Памаліўшыся, прышлі дахаты, хоць ёй з касцёла адыходзіць не хацелася. Надта ж тут усё было прыгожа. Потым абедалі. На абед папрыходзілі якіясьці паны з жонкамі. Прышоў і Людвік з жонкаю. Сталы, здаецца, угіналіся ад ежы і дарагіх водак. Папрасілі за стол і яе, яна села, але сядзелася ёй як на гарачай пліце, ёй было чагосьці сорамна, здавалася, што вочы ўсіх прысутных глядзелі на яе. Яна не ўмела відэльцам есці, яна не ўмела гаварыць так, як яны да яе звярталіся, то яна не ведала, як лепш адказаць, каб не смяяліся. Ёй хацелася, каб абед хутчэй скончыўся. Але абед працягваўся, шмат было жартаў, смеху, вяселля. Каб хутчэй адыйсці ад іхняй кампаніі, яна сказала сыну, што хоча адпачыць, і сын яе завёў у другі пакой.

Яна лягла і горка заплакала, чаго яна плакала і сама не магла зразумець...

* * *

На пачатку сакавіка вестка абегла вёску: памерла Марыся Яськава. Выліў крыві ў мозг. На пахараны папрыязджалі сыны з жонкамі і дачка Гануля з мужам. Людвік з жонкаю прыехаў уласнаю аўтамашынаю, а Вінцука з жонкаю і Ганулю з мужам прывязлі з вакзала фурманкай. Папрывозілі дарагія вянкі. Праводзіць насходзілася многа аднавяскоўцаў, бо ў вёсцы шанавалі Марысю за яе працавітасць і акуратнасць. Труну нясли сыны. Вінцук, Людвік, Адам і Ганулін муж. За труною горда ступалі пабраўшыся пад рукі, Вінцукова жонка з Людвікавай і Габрыня з Ганулею. Яны былі ў чорным адзенні і мелі чорныя стужкі на рукавах. Далей ішлі вясковыя, і ехала фурманка з вянкамі. За вёскай труну палажылі на воз, бо могілкі былі ў мястэчку. Там пахавалі Марысю. Ксяндзу за ўсё плацілі гарадскія сыны ганарова, не пытаючы пра цану. Прыехаўшы дамоў, справілі памінкі. Гарадскія сыны, выпіўшы па чарцы і закусіўшы, ад'ехалі з жонкамі, а вясковыя ўсе, хто памагаў у пахаронах, асталіся далей памінаць. Асталася і Гануля з мужам. Водкі Адам даў даволі ды і закусіць было чым. Сей-той для далікатнасці памінаў нябожчыцу, у галавах кружылася, пачаліся жарты, пры адным стале суседзі моцна спрачаліся.

Адам сядзеў, пагружаны ў цяжкія думкі. Раптоўная смерць маці скалыхнула яго цэлаю істотаю. Ён шанаваў маці і заўсёды за ёю заступаўся, хаця маці наймацней з іх усіх любіла Ганулю. Можа таму, што яна была найменшая, а можа таму, што яна таксама была жанчына. Але за гэта ён не крыўдзіўся на маці. За жыцця маці ён лічыў сябе маладым. І вось смерць маці, здавалася, прыблізіла яго да старасці. Ён ужо наступны ў гэтай хаце. Праўда, будзе менш граху ў хаце, будзе іхняе сужыццё з Габрыняю лепшае, бо і Габрыню ён любіў і цаніў як жонку, а частыя спрэчкі праз маці моцна атручвалі іх жыццё. Што адчувала Габрыня, гэтага ён не ведаў, але яна пазбягала яго позірку, як бышам бы была трохі вінавата.

Па шашы імкнула чысценькая аўтамашына, вяртаўся Людвік дахаты. Прышчапанае радыё грала якуюсьці скочную мелодыю.

— Усё ў нас нейкія дурныя расходы, — гаварыла Людвікава жонка. — Усё ашчаджаем на тэлевізар, а здаецца не давядзецца мне яго аглядаць.

— Але, даражэнькая, трэба ж было памагчы пахаваць маці!

— Вось і не пільна! Мог пахаваць Адам, ён жа робіць тваю частку зямлі?

Людвік нічога не адказаў, бачыў, што далейшая гутарка прывядзе да большай спрэчкі. Дастаўшы газету, ён углыбіўся ў чытанне.

Цягніком вяртаўся Вінцук з жонкаю. Яна перад люстэркам падводзіла шмінкаю губы, а ён сядзеў задумаўшыся.

«Зарана памерла маці, — думаў ён. — Я ўсё збіраўся памагаць ёй, але ўсё якасьці не складалася. Праўда, што Лёдзя і слухаць пра гэта не хацела, але ж часамі з сябрамі прапівалася і многа грошы, і таксама трэба было маскавацца, каб Лёдзя не даведалася. Шкада, што не пажыла маці даўжэй».

* * *

Стаяла цёплая, ціхая, вясенняя пагода. Цёплыя жыццядайныя прамені сонца будзілі ўсё да жыцця. Над свежаю магілаю маці спявалі жаўранкі. Здалёк даносіўся крык пралятаючых жураўлёў. У паветры звінела аджыўшая машкара. Шукаючы ежы, лёталі з гудзеннем пчолы. Усе гэтыя вясеннія гукі зліваліся ў нейкую чароўную мелодыю, у нейкі чароўны гімн адвечным правам прыроды.

КАСТУСЬ ПЭТЭЛЬСКІ

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

Кватэры ўсё ў тэорыі

Цудоўная тэма. Дасканалая. Таму званю, пытаю, спрачаюся. Пры тэлефоне Ваяводскі аддзел сельскай гаспадаркі, Ваяводскае праўленне ПГР, Саюз млечарскіх спулдзельняў. Ніхто нічога не ведае. Усе кажуць, што сапраўды, што добрае, што кожны разумее і дааценьвае. Толькі... Толькі ніхто не карыстае. Я быў у многіх гаспадарствах. Дзяржаўных, спулдзельчых, індывідуальных. Цікавіўся, як пасуць быдла. Ано так, як за караля Цвечка. Кароўкі ходзяць сабе самі, што не з'ядзяць, то стопчуць, змарнуюць.

Справа ў тым, як выкарыстоўваць пашу. Здавалася б гэта проста і ясна. Трэба аднак ведаць, што маем некалькі спосабаў выпасу: **вольны, пад даглядам, у загоны пад даглядам, паліковы і кватэровы.** Іменна гэты апошні спосаб асабліва заслугоўвае на ўвагу. Загаспадараваная паша з падзелам на кватэры — гэта вялікі шанц рацыянальнага выкарыстання зялёных угоддзяў.

Прыклады. Паша з плошчай у 1 га, калі яна не загаспадараваная, можа пракарміць 1 карову, якая дасць нам за лета 600 літраў малака. 1 гектар загаспадараванай пашы, дагледжанай і ўгноенай (пры кватэровым выпасе) дазваляе гадаваць 4—5 кароў, якія могуць даць да 4.500 літраў малака. Розніца велізарная. Скромна лічачы, самыя кватэры дазваляюць на лепшае выкарыстанне пашы ад 25 — 40%.

Некалькі практычных указанняў. Пашу трэба падзяліць найменш на 8 кватэр. На кожнай пасецца па 2—4 дні, потым трава праз 28 дзён адрастае (на вышыню 12 см). На 1 га павінна выпадаць ад 1 да 4 штук, а адразу на адной кватэры павінна знаходзіцца не больш 100 цэнтнераў жывой вагі (20 кароў).

Калі маем вялікае стада, трэба падзяліць яго на тры групы. Да І-шай аднесім высокаамалочныя і ацяліўшыеся каровы, да ІІ-гой — каровы з меншай выдайнасцю і цяляты, да ІІІ-ай — старэйшыя цяляты, штукі на адкорм, коні і жарабяты.

Каб умець лепш выкарыстаць пашу, трэба помніць пра тое, што яе выдайнасць на працягу сезона мяняецца. **Калі май — чэрвень прымем за 100, то ліпень будзе 70, жнівень — 50, верасень — 20—30, а кастрычнік — 5—10.**

Цяпер вясна. Час парабіць кватэры на пашы (хаця б некалькі, каб менш было марнатраўства).

Вясною пускаем быдла на пашу, калі глеба абсохне на столькі, што быдла капытамі не панішчыць дарніны, а трава будзе вялікая на 10 да 12 см. Надта ранні выпас — гэта больш прагулка для быдла. Карысці тут ніякай, а шкоды могуць быць немалыя.

Зараз ужо трэба падрыхтаваць жэрдкі, дрот, гладкі і калючы, або «электрычны пастух» (драты пад токам). Усё гэта аплаціцца.

Спадзяемся, што так простыя рэчы хутка перастануць быць навасцю. За год зможам канкрэтна напісаць, якія вынікі даў кватэровы выпас і як служыць «электрычны пастух».

ІНЖ. М. СУХАЖЭБРСКІ

Новапабудаваная агранамоўка ў Піліках у Бельскім павеце прызначана Юрыю Раецкаму.

— Маю выгоднае памяшканне, два пакоі і кухню, кабінет і пакой для практыканта, — гаворыць Раецкі. — У маі закончу абсталяванне ральнічага кабінета, што прычыніцца да палепшэння працы.

Раён агранома Юрыя Раецкага ахоплівае 13 вёсак. У чатырох ужо добра працуюць сельскагаспадарчыя гурткі, як між іншым у Кнарыдах маюць машына - трактарны камплект. У Завадах арганізаваўся гурток перабудовы вёскі. Добрыя вынікі ў працы мае спулдзельня прадукцыйная ў Дабрамілю.

Аграном з дзяцьмі прыводзіць у парадак месца каля агранамоўкі. Агранамоўка павінна быць прыкладам ладу і парадку.

У новай агранамоўцы

Аграном Ю. Раецкі ў полі цікавіцца ўсім.

— Вясною трэба прасвятляць дрэўцы, — звяртаецца да селяніна Уладзіміра Сідорскага.

Гаспадар карыстае з парад агранома — абрэзвае непатрэбныя галінкі.

Тэкст і фота ТАЧ

Юрык і Юрый Раецкія пры супольнай літаратуры. Аднак пакуль што прафесія бацькі не імпануе сыну.

— Трактарыстам буду, — з гордасцю гаворыць Юрык.

У КОШКАХ ГУРТОК АДРАДЗІЎСЯ

Аб дзейнасці БГКТ жыхары Кошак на Бельшчыне першы раз даведаліся тры гады таму назад, калі прадстаўнікі Бельскага аддзела БГКТ склікалі ў вёсцы сход і арганізавалі гурток таварыства. Мала тады ведалі маладыя члены таварыства з Кошак, што трэба рабіць, каб ажывіць нейкую карысную дзейнасць у вёсцы. Бельскія актывісты агранічыліся толькі да фармальнай арганізацыі гуртка ў вёсцы. Аб дапамозе ў апрацоўцы канкрэтнага плана працы гуртка неяк ніхто тады не падумаў. З цягам часу некаторыя члены таварыства выехалі з Кошак, злэкамплектавалася і яго праўленне. І так, гурток БГКТ у Кошках, не паспеўшы, так сказаць, глянуць на Божы свет вачыма, памёр натуральнай смерцю.

У вёсцы заварушыліся, калі адночы паявіліся тут прадстаўнік галоўнага праўлення БГКТ. Хата, дзе скліканы быў сход, бітком набілася людзьмі. Прыйшла моладзь і старэйшыя. У Кошках многа моладзі, бо вёска вялікая. Аднак няма тут маладзёжнай арганізацыі. Вельмі рэдка сюды заязджаюць прадстаўнікі ўлады ці арганізацыі. А трэба сказаць, што людзі ў Кошках вельмі ахвотна прыходзяць на сходы. Асабліва моладзь тут вельмі прагная ўсяго, што новае, што можа неяк змяніць усё яшчэ шэрае, нецікавае жыццё ў іх вёсцы.

— Гурток, вядома, справа добрая, блізкая нам справа, — гаварылі на сходзе. — Як жа нам, беларусам, не падтрымоўваць сваёй арганізацыі. Але калі толькі фармальна быць членам гуртка і нічога не рабіць, так як было ў нас дагэтуль, дык навошта такі гурток?

— А ці ж няма ў нас чаго рабіць? — пытаў Пятро Плуг, пажылы ўжо чалавек. — А ці ж нельга было б у нас пачаць нейкую карысную культурную дзейнасць, так як гэта ў Райках арганізавалі?

— Райкі маюць святліцу, — запярэчыў нехта з моладзі. — А ў нас што, без святліцы далёка не пасунешся.

— Райкам святліца з неба не спала. Гурток арганізаваў сялян, папрацавалі супольнымі сіламі, дык і маюць сабе на карысць і людзям на пацеху.

— А ці мы горшыя ад Райкаў, ці бяднейшыя? — уключыўся ізноў Пятро Плуг. — Нябось, кожны з нас на «саламянках» зарабляе немалыя грошы. Калі трэба будзе дык і зложымся дзеля супольнае справы. А святліца ў нас абавязкова патрэбна. Без яе не разгорнеш культурнага жыцця ў вёсцы.

І так у творчай дыскусіі ў гэты вечар выпрацаваўся план бліжэйшай дзейнасці адноўленага гуртка БГКТ. Да гуртка прыступіла новых 13 членаў. А сярод іх некалькі пажылых дзядзькоў, гатовых служыць моладзі парадай і сваім жыццёвым вопытам. Выбрана новае праўленне гуртка. Старшынёй праўлення выбрана Пятра Плуга, сакратаром — Івана Мойсіка і скарбнікам — Сцяпана Бішчука.

Апрацоўваючы план дзейнасці гурток прыняў, як галоўную задачу, пабудаваць у вёсцы святліцу. З гэтай мэтай ён арганізуе супольную звозку жвіру і каменя, а таксама выраб пустакаў. На закупку цэменту ёсць грошы са складчын. Малодшыя члены гуртка, не чакаючы на пабудову святліцы, пастанавілі арганізаваць гурток мастацкай самадзейнасці. У гэтым павінны ім дапамагчы настаўнікі пачатковай школы ў Пашкоўшчыне.

Пасля сходу людзі яшчэ доўга не хацелі разыходзіцца. Успамінам, як жылося тут калісьці, як карэнным чынам змяніліся матэрыяльныя ўмовы жыцця цяпер — не было канца.

Вельмі характэрная рыса жыхароў Кошак (не толькі моладзі, але і старэйшых) — гэта вялікі энтузіязм да жыцця, прага да ўсяго новага, што ствярае сучаснае жыццё.

Я веру, што людзі з такімі пачуццямі патрапяць шмат зрабіць.

В. Б.

(Працяг са стар. 3)

перагледзеў іх вачыма. Але адзін дакумент зацікавіў Генрыха. Гэта была інструкцыя пра новыя метады супрацьтанкавай абароны. Гаварылася пра прымяненне тыпу карлікавых танкаў «Голіаф», прызначаных для знішчання танкаў ворага і падаўлення яго ўмацаваных пунктаў. Танк «Голіаф» змяшчаў у сабе вялікай сілы выбуховы матэрыял, кіраваўся па радыё, меў вялікую манеўранасць і мог развіваць хуткасць да 90 кіламетраў. Сутыкнуўшыся з танкам або наскочыўшы на дот, ён выбухаў і нішчыў перашкоду. Гэта было нешта новае. Генрых некалькі раз сфатаграфаваў інструкцыі і ўсе чарцяжы, якія былі пры ёй.

А вечарам у зацішным кабінеце рэстарана пры атэлі «Тэмпль» сядзелі за вячэрай генерал Еверс, начальнік штаба дывізіі оберст Кунст, гаўптман Лютц і Гольдрынг.

Мадам Тарваль сёння перасягала самую сябе. Адна страва змяняла іншую і да кожнай падавалася спецыяльнае віно. На дэсерт былі фрукты і каньяк. Размова пасля першых чарак каньяку ажывілася. Нават маўклівы оберст Кунст, нарэшце, загаварыў. І, як заўсёды, не зусім дарэчы. Тое, што ён сказаў, ніяк не адпавядала весёламу настрою кампаніі:

— Вы ведаеце, гер генерал, што сёння ноччу зніклі два афіцэры СД? — спытаў ён.

58

— Як гэта зніклі? — здзівіўся Еверс.

— Яны ноччу выехалі з вёскі Лантэрна ў Сен-Жулієн і не даехалі туды. Пошукі не далі выніку. Знойдзена толькі на дарозе іх машыны. СД прачэсвае пошукі. На дапамогу я выслаў роту салдат.

— Да д'ябла! — вылаяўся Еверс. — Хутка не зможам на вуліцу выйсці! Трэба кінуць на пошукі больш сіл! Вінаўнікаў знайсці, што б там не было!

Паведамленне Кунста сапсавала настрой.

— Мне пара адпачываць, панове, — падняўся Еверс, глянуўшы на гадзіннік.

Ён выцягнуў з кішэні бумажнік, каб заплаціць сваю частку за вячэру, але Генрых спыніў яго.

— За вячэру ўжо заплачана.

— О! Нават так! Тады яшчэ раз дзякую, барон. Усё было вельмі добра! Гер Кунст, — звярнуўся Еверс да начальніка штаба, — ці не здаецца вам, што барон фон Гольдрынг надта доўга носіць пагоны лейтэнанта, і оберлейтэнантскія былі б больш яму да твару?

— Цалкам згодны з вамі, гер генерал! — пацвердзіў оберст.

— Тады заўтра падрыхтуйце патрэбныя дакументы.

Генерал павярнуўся да Генрыха.

— А калі паедзеце ў водпуск? — спытаў Еверс.

59

— Як толькі дапамагу знайсці загінуўшых афіцэраў.

— Пахвальна! — падкрэсліў Еверс.

*

Ужо тры дні ішлі пошукі афіцэраў гестапа. У іх браў удзел і Генрых. Генерал, даведаўшыся пра шпаркае прасоўванне па службе Бертгольда, пачаў выяўляць да свайго афіцэра для даручэнняў асаблівую ўвагу і дружбу, і за яго распараджэннем Гольдрынгу, у яго асабістае карыстанне, адведзена новенькую машыну «Опель-капітан».

Гэта значна аблягчала Генрыху ўзятую на сябе місію. Ён даследваў амаль кожны метр дарогі паміж Лантэрна і Сен-Жулієн, але на след так і не трапіў. Не мог пахваліцца поспехам і Мілер. Апошнія два дні ён правёў разам з Генрыхам, пачуўшы пасля праверкі да яго бязмежны давер. На ўзрост гэтага даверу таксама прычыніўся і той факт, што генерал-маёр Бертгольд стаў цяпер непасрэдным начальнікам Мілера.

Сёння Мілер і Гольдрынг вярнуліся позна, калі афіцэры ўжо паабедалі, — да касіна не было чаго заходзіць. Вырашылі пасядзець у летнім кафэ Мілер неўзабаве развітаўся. Застаўшыся адзін, Генрых сустрэўся з настойлівым позіркам нейкага француза, што сядзеў за трэцім ад уваходу столікам. Той утупіў у Генрыха свае чорныя вочы і глядзеў імі, не моргаючы.

60

ВЕСТКІ з БССР

Працяг са стар. 1

шыка, Вані Падабеда і многіх іншых рабят, загінуўшых у баях за гонар і незалежнасць сваёй Айчыны.

Мацярынскімі клопатамі акружае Камуністычная партыя савецкіх дзяцей. Для іх штогод будуюцца новыя школы і школы - інтэрнаты, Дамы і Палацы піянераў, стадыёны, дзіцячыя кінатэатры, піянерскія лагеры, станцыі юных натуралістаў і юных тэхнікаў. У Дамах і Палацах піянераў працуюць гурткі мастацкай самадзейнасці, тэхнічнага мадэліравання і канструіравання, музыкальныя, спартыўныя і іншыя.

На станцыях юнатаў і юных тэхнікаў піянеры вучацца выводзіць новыя гатункі раслін, даглядаць жывёлу, майстраваць радыёпрыёмнікі, вучацца працаваць на розных станках.

Піянеры — верныя памочнікі дарослых ва ўсіх справах. Дзве тысячы курэй выгадавала Люда Хулапава і Света Лазоўская — піянеркі Давыдаўскай школы, Гомельскай вобласці.

Толькі адзін год спатрэбіўся піянерам Беларусі, каб перавыканаць свае абавязацельства па збору металалому ў піянерскай двухгодцы, якая была аб'яўлена піянерамі ў гонар свайго юбілея пад лозунгам «Піянеры—Радзіме». 19635 тон лому, замест 15.000 тон, сабралі дзеці, а за другі год двухгодкі абавязаліся сабраць яшчэ 15000 тон.

З металалому, які сабралі піянеры, можна зрабіць 6 тысяч трактараў «Беларусь», або каля 10 тысяч аўтамашын «Масквіч», або 78 тысяч матацыклаў.

І піянеры ўбачылі машыны зробленыя з іх металалому. Па Цэнтральнай плошчы Мінска, па плошчы Леніна горада Гомеля, па плошчах і вуліцах Мозыра пад радасныя апладысменты рабят прайшлі новыя трактары, машыны, кукурузныя камбайны, скрэперы, ровакапалкі. На гэтых машынах побач з вадзіцелямі сядзелі лепшыя шукальнікі жалезнага «скарбу», а над імі вецер развіваў транспаранты: «Прымай, Радзіма, піянерскі падарунак!»

У адным з піянерскіх законаў напісана: «Піянер любіць прыроду, ахоўвае зялёныя насаджэнні.» Піянеры свята выконваюць гэты закон. Толькі за двухгодку яны пасадзілі і выгадавалі звыш 2 млн. дрэў і кустоў.

У час падрыхтоўкі да піянерскага юбілею ў дружынах краіны ўзнікла новая форма работы — зоны піянерскага дзеяння. Гэтыя зоны ахопліваюць мікрараёны школ, усё, што туды ўваходзіць — заводы і фабрыкі, дзіцячыя сады і магазіны, аптэкі і пошты — становіцца прадметам піянерскіх клопатаў. Яны гадуюць для завадскіх цэхаў кветкі, садзяць у падворках дрэвы, дапамагаюць пісьманосцам разносіць пісьмы, газеты і тэлеграмы, а аптэкам — лекі. Піянеры арганізуюць у дварах дзіцячыя пляцоўкі, дапамагаюць пенсіянерам.

Па Ленінскім праспекце Мінска рухаецца калона трактараў, зробленая з піянерскага металалому.

19 мая ў Беларускай ССР пачнецца вялікае свята, прысвечанае 40-годдзю піянерыі. 1200 лепшых піянераў прыедзе на IV Рэспубліканскі злёт. Піянеры пройдуць урачыстым маршам па вуліцах горада, а затым паедуць у адзін з прыгажэйшых закуткаў Міншчыны — Ждановічы, дзе на беразе Мінскага мора будзе пабудаваны палаткавы гарадок «Піянерская рэспубліка».

М. ГЕРЧЫК
загадчык школьна - піянерскага аддзела рэдакцыі газеты «Зорка»

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

(Працяг са стар. 1)

валі самі. Хочам прывучыць, каб выпускнікі ліцэя мелі таксама арганізатарскую «смыкалку»...

Вялікай падзеяй у жыцці моладзі Гайнаўшчыны будзе фэстын турыстычна - краязнаўчых кружкоў, які адбудзецца ў Гайнаўцы ў месяцы чэрвені. Удзел возьме моладзь трох паветаў: Бельскага, Гайнаўскага і Сямяціцкага. Абодва Гайнаўскія ліцэі будуць гаспадарамі фэстыну. Арганізуем яго з нагоды святкавання XX гадавіны Польскай рабочай партыі. Нашы вучні рыхтуюць мантаж аб ППР, прымуць удзел у арганізаванні конкурсу па гісторыі і інш.

Хацелася б дадаць, што ўсялякія мерапрыемствы ў нашым ліцэі цяпер удаюцца на выдатна. Гэта дзякуючы вялікай згоднасці і братэрскаму сужыццю нашай настаўніцкай сям'і.

— Дзякуем. Жадаем пяцёрак вашым вучням, а вучням XI класа — поспехаў на экзаменах на атэстат сталасці.

Гутарыў **М. КУРАШ**

ВЫБУХ

(Працяг са стар. 2)
стоўкі, якая ахопіць навакольныя вёскі. Факт прысутнасці пасла і члена Галоўнай рады ППС — Ст. Дзібуа падняў аўтарытэт і значэнне канферэнцыі, выклікаў таксама неспакой улад.

Пачаўся новы зварот у развіцці забастовачных выступленняў у Белавежскай пушчы. Намаганні Прафесіянальных саюзаў і партыі ў час барацьбы за агульную забастоўку ішлі галоўным чынам у двух напрамках: затрымання эксплуатацыі ў паасобных лясніцтвах і надлясніцтвах, а таксама вядзення агітацыі ў месцах пражывання лясных рабочых, а асабліва на вёсках. Дэлегаты канферэнцыі пачалі арганізаваць саюзныя нарады, рабочыя і сялянскія сходы. Створана пры саюзных аддзелах агітацыйныя групы і рабочыя патрулі, якія дзейнічалі ў лесе і ў пушчанскіх вёсках.

Члены КПЗБ, якія працавалі ў лесе, атрымалі заданне навязаць цесную сувязь з праўленнямі саюзаў і агітацыйнымі групамі, а камуністы, якія працавалі ў лесапільнях, атрымалі заданне ўключыцца да агітацыі ў лясах і сялянскіх асяроддзях. Прыбылі на тэрыторыю пушчы прадстаўнікі Акруговага камітэта партыі з Беластока, каб беспасрэдна даць палітычную дапамогу ячэйкам і КП.

Асабліва інтэнсіўная барацьба аб устрыманне працы прадаўжалася ў паўночнай частцы пушчы. У надлясніцтве Нараўка агітацыйную дзейнасць праводзіла група С. Чарноцкага. Сялянскія сходы замяняла яна індывідуальнымі гутаркамі з жыхарамі вёсак, тлумачачы неабходнасць перарваць работу ў лесе. Мясцовыя гурткі класавага саюза таксама ў гэтым напрамку праводзілі работу, хаця колькасна былі яны малыя. Пераважаючай мабілізацыйнай сілай была КПЗБ. Па ініцыятыве яе членаў арганізавана забастовачны камітэт у Нараўцы. У склад яго ўваходзілі між іншым Болтрык, Галабурда, яўрэйка (неўстаноўленае прозвішча), Вл. Харкевіч, член КПЗБ. Высокаю актыўнасцю ў гэтым надлясніцтве адзначаліся вёскі Навасады і Дубіны. Шматлікія партыйныя ячэйкі і члены Саюза малазямельных сялян прыцягнулі жыхароў гэтых вёсак да забастовачнай барацьбы.

У надлясніцтвах: Броўскім, Чольскім і Язвінскім да барацьбы прыступілі між іншым вёскі: Масева, Тушэмля, Ціхаволя, Дабрыволя і Пеняцкі. Камуніст Віцук Навасад, Каньстаньчук, Васіленка, браты Вярбіцкія, кіруючы класавым саюзам у гэтых аколіцах, зрабілі ўсё, каб забастоўка праходзіла арганізавана.

Паўднёвая тэрыторыя пушчы г. зн. надлясніцтвы: Ягелёнскія, Белая, Каралеўскі - Мост, Нікор і Ясень таксама ўключылася ў забастоўку.

У заходняй частцы, а асабліва ў Ляснянскім, Гайнаўскім і Старынскім надлясніцтвах у забастоўцы дапамагалі рабочыя Гайнаўскіх фабрык. Найбольш колькасны прафесіянальны саюз у Гайнаўцы выслаў на дапамогу лясным рабочым свае рабочыя групы для акупавання надлясніцтваў.

Ва ўсходняй тэрыторыі галоўным чынам у Белавежскім надлясніцтве дзякуючы намаганням саюза, камітэта ППС, а таксама ячэяк КПЗБ забастоўка ахапіла навакольныя вёскі. Забаставалі між іншым Пагарэльцы і Півачына.

Каля 10 лістапада забастоўка прыняла ўсеагульны характар. Удзельнічала ў ім каля 7 тысяч працуючых у лясах пушчы.

Да століка, дзе сядзеў француз, падыйшла афіцыянтка і ён на хвіліну, пакуль плаціў за выпітае віно, адвёў свой позірк убок. Але толькі на гэтую кароткую хвіліну. Потым яго вочы зноў быццам прыліплі да Генрыха.

Зацікаўлены паводзінамі гэтага дзівака, Генрых і сабе некалькі раз даўжэй глянуў на яго. Пераканаўшыся, што нямецкі афіцэр яго прыкмеціў, француз выцягнуў з кішэні канверт, палажыў яго на стол і пастукаў па яму пальцам, даючы Генрыху зразумець, што канверт прызначаны для яго. Затым француз выйшаў.

«Зноў нейкая правакацыя» мільганула ў галаве Генрыха.

Ён таксама падняўся і, праходзячы каля століка, каля якога толькі што сядзеў француз, непрыкметна ўзяў канверт і схаваў яго за борт мундзіра.

За дзве хвіліны ён быў ужо ў сябе ў пакоі. Адкрыўшы загадачны ліст, ён пачаў хутка чытаць. Тое, што ў ім было напісана неймаверна ўразіла і ўсхвалявала Генрыха. Нязведамы карэспандэнт пісаў:

«Я француз, але я адданы вам, немцам, і таму лічу сваім абавязкам дапамагчы вам у адной справе. Зайсці ў штаб я не магу. Мясцовыя жыхары ўжо маюць падазрэнні, што я сімпатызую вам, і калі пераканаюцца, што я вам дапамагаю, то макі заб'юць мяне. Таму перадайце гэту запіску, каму палажана.

Я ведаю, што вы ўжо некалькі дзён шукаеце двух афіцэраў. Яны забіты. Іх целы закапаны каля дуба,

што стаіць каля таго месца, дзе вы знайшлі разбітую машыну. У забойстве бралі ўдзел чатыры макі. Двух з іх я ведаю — гэта Жорж Марот і П'ер Гортран з вёскі Понтэмаффе. Іншых двух я не ведаю, але мог бы пазнаць іх. Служыць я вам гатовы заўсёды. Але не выклікайце мяне да сябе, бо тады мне смерць! Знайдзіце нейкі іншы спосаб. Маю яшчэ іншыя звесткі. Спадзяюся заслужанай узнагароды. Мой адрас: вёска Потэрн, Жульен Левек».

Генрых задумаўся.

Што гэта: пісьмо добраахвотнага памочніка гестапа ці правакацыя? Калі правакацыя, ён не можа яго затрымаць пры сабе. Трэба перадаць пісьмо Еверсу. Але калі гэта сапраўдны данос? Папярэдзіць партызан? Але як?

— Курт! — паклікаў Генрых дзяншчыка. — Пакліч зараз мадэмуазель Моніку і скажы, што ў мяне ёсць свабодны час.

Яшчэ раз прачытаўшы пісьмо, Генрых зложыў яго так, каб сказ «у забойстве бралі ўдзел чатыры макі» быў наверсе і яго лёгка было прачытаць. Цяпер засталося толькі палажыць пісьмо на стол, насупраць крэсла, у якім заўсёды сядзела Моніка.

З'явілася Моніка і селі да лекцыі. Пазаймаўшыся крыху са слоўнікам, Генрых сказаў.

— Мадэмуазель Моніка, прашу прабачэння! — мне даслоўна на пяць хвілін трэба зайсці ў штаб. Вы пачакаеце мяне? Згода?

Генрых вярнуўся не за пяць хвілін, а за дзесяць.

Монікі ў пакоі не было. На слоўніку ляжала кароткая запіска:

«Пяць мінут мінула і я іду. Нельга прымушаць дзяўчыну так доўга чакаць».

Што Моніка прачытала пісьмо, было відна. Аркуш быў сагнуты зусім не так, як пакінуў яго Генрых.

— Курт, — схадзі да Монікі і скажы, што я ўжо прыйшоў.

Курт вярнуўся, але Монікі не знайшоў. Мадам Тарваль сказала, што яна паехала пакатацца.

Цяпер Генрыху было ясна, што макі будуць папярэджаны. Вось ён спакойна можа перадаць пісьмо Еверсу.

Пачакаўшы з гадзіну, Генрых накіраваўся да генерала. Было вырашана для вока арыштаваць Жульена Левека. Гэта зрабіць даручана Генрыху. Праз некалькі гадзін вярнуўся ён з нейкай запіскай у руках.

— Што гэта? — разгублена спытаў Мілер.

— «Смерць здрадніку французскага народа»... так там, здаецца, напісана? — стомлена кінуў Гольдрынг і сеў у крэсла.

— Дык Жульен Левек...

— Забіты дзвюма кулямі ў грудзі за гадзіну да нашага прыезда.

(Працяг за тыдзень)

ЖЫВАЯ ТАРПЕДА

Гэта адбылося ў самым канцы другой сусветнай вайны. Англійскі танкер «Барбар» рабіў свой чарговы рэйс, праз Атлантычны акіян. Раён, дзе «дзяжурылі» нямецкія падводныя лодкі, застаўся ззаду, небяспечнае плаванне набліжалася к канцу. Настрой у маракоў быў прыўзняты. Нечакана пачуўся пранізлівы крык вахтавога: «Тарпеда! На левым борце тарпеда!»

Прагучаў сігнал баявой трывогі. Каманда кінулася на свае месцы. Рулявы ў адчаі круціў штурвал, спрабаваў змяніць курс. З левага борта добра быў бачны цёмны прадаўгаваты прадмет, што імчаўся пад вадой, ля самай паверхні. Яшчэ некалькі секунд, і страшэнны выбух расколе судна на часткі.

Аднак выбуху не адбылося. Замест гэтага маракі пачулі глухі ўдар у кармавую частку. Палубу заліло вадой. «Тарпеда» сутыкнулася з суднам, павярнула назад і маланкай паляцела да гарызонта. Толькі тады на палубе зразумелі, што гэта велізарная рыба - меч.

Паўтарамятровы бівень рассек абшыўку танкера, як пласт масла. Толькі матросы ўзяліся забіваць цечу, як жывая тарпеда зноў кінулася ў атаку. Чарга з буйнакалібернага кулямёта прымусіла яе ўзляцець у паветра, і хутка яе цела загойдалася на хвалях ля борта судна. Матросы ўцягнулі велізарную рыбіну на палубу. Аказалася, што вага яе перавышала семсот кілаграмаў! У даўжыню яна была каля пяці з палавінай метраў.

Сярод вялікай колькасці дзіўных насельнікаў акіяна рыба-меч вызначаецца сваёй здзіўляючай агрэсіўнасцю. Яе стройнае верацёнападобнае цела цудоўна прыстасавана да вялікіх хуткасцей і рэзкіх кідкоў. Атакуючы, рыба-меч кідаецца на сваю ахвяру з хуткасцю каля 70 вузлоў! (каля 130 км/гадз.).

Цікава, што асноўнай ежай гэтай драпежнай рыбы служаць маленькія рачкі і рыбкі. Часам у адкрытым моры можна ўбачыць, аднак, як рыба-меч кідаецца і на вялікіх рыб. Уляцеўшы ў чараду макрэлей ці скумбрый, яна гоніць іх да паверхні, затым выскоквае ў паветра і падае на паверхню, аглушаючы рыб ударам свайго цела аб ваду. У пагоні за здабычай, пераадольваючы велізарную адлегласць, рыба - меч апускаецца часам на глыбіню да кіламетра. Але часцей за ўсё яна носіцца ля самай паверхні вады.

Вядомы выпадкі, калі рыба-меч у кампаніі з акуламі нападала на кітоў. Калі кіт, які падвергся нападзенню акул, пачынае сцякаць крывёю, дабівае яго, як правіла, рыба - меч.

Нападзенні на судны рыба - меч робіць даволі часта. У ранейшыя часы, калі асноўным матэрыялам у караблебудаўнікоў было дрэва, англійскія страхавыя кампаніі практыкавалі страхаванне судна ад атак рыбы-меч. У адным з марскіх музеяў у Англіі цэлая зала занята цікавымі экспанатамі — бярвеннямі і дошкамі з абшывак караблёў, у якіх тырчаць абломкі «мечаў».

Між іншым, не трэба думаць, быццам для металічнага судна нападзенне рыбы - меча не пагражае ніякай небяспекай. Абшыўка той жа «Барбары» была зроблена са стальных лістоў, аднак рыба - меч лёгка разрэзала яе.

У мінулым годзе ля берагоў Англіі рыба-меч атакавала ваенны карабель «Леапольд», прадзіравіўшы яго ў некалькіх месцах. Помпы не паспявалі адпампоўваць ваду, і тады капітан распарадзіўся паслаць у эфір сігнал «СОС». Хутка прыляцеў ваенны самалёт, які скінуў незвычайны дэсант — групу вадалазаў - ныральшчыкаў, якія падвялі пад прабоіны ў абшыўцы пластыры. Без аказанай дапамогі судна, напэўна, затанула б.

МОДА

КУЛІНАРЫЯ

Чвэртка лімона (са скуркай) надае прыемны смак смажанаму мясу. Спачатку лімон смажыцца з мясам, а затым пасля поўнага размякчэння скуркі расціраецца драўлянай лыжкай і раствараецца ў соусе. Лімонная скурка з палавінкі лімона надае смажанай цяляціне, свініне, курыцы або індычцы вельмі прыемны смак.

Адказы нашага праўніка

КАРЫ ЗА САМАГОН

Пытанне: Гр. М. быў прыгавораны судом за выраб самагону, а асобна за тое, што знайшлі ў яго прылады да вырабу самагону і за тое, што ён прадаў літр самагону. Мне здаецца, што тры разы караць за самагон нельга. Як рэгулюецца гэта законам?

Адказ: Артыкул з закону аб барацьбе з недазволеным вырабам самагону прадбачыць кару да трох год турмы і не менш 5000 зл. штрафу. Хто выраблае самагон у значнай колькасці караецца турмой ад 2—5 год і штрафам не менш чым 30 тысяч зл.

За асобнае злачынства лічыць закон выраб, пераховуванне або продаж прыладаў, якія служаць да вырабу самагону. За гэта закон прадбачыць кары ад 1 да 3 год турмы і штрафу не менш 5000 зл.

Таксама незалежным злачынствам з'яўляецца продаж або перахоўванне самагону. За гэта закон прадбачыць турму да трох год і штрафу не менш 5000 зл.

З гэтага вынікае, што калі хто зробіць або купіць сабе прылады да вырабу самагону, выганіць самагон і частку яго, або ўвесь прадасць, то допускаецца на тры злачынствы, і яго прыгаворвае суд на тры кары.

Паскольκі, як правіла, справа аб гэтым злачынстве трапляе ў суд аднячасна, суд прыгаворвае за кожнае злачынства, выносіць адну супольную кару, якая часта не перавышае кары найвышэйшай вынесенай за адно з трох злачынстваў. Аднак закон дазваляе сумаваць усе кары.

Варта памятаць і аб тым, што хто гоніць самагон для заробку, або быў ужо прыгавораны за гэта незалежна ад таго, ці выганяе малыя ці вялікія колькасці самагону, караецца турмой ад 2—5 год і штрафам не менш як 30 тысяч зл.

Лаўрэат Ленінскай прэміі

У гэтым годзе Міхаілу Мацэпуру, акадэміку Акадэміі навук Беларускай ССР, дырэктару Цэнтральнага навукова - даследчага інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі нечарназёмнай зоны СССР прысуджана Ленінская прэмія. Прэмія прысуджана за распрацоўку і ўкараненне ў сельскагаспадарчую вытворчасць высокаэфектыўнай тэхналогіі механізаванага асваення забалочаных і зарослых хмызнякамі зямель.

На здымку акадэмік Мацэпура знаёміць працаўнікоў вёскі з новай меліяратыўнай тэхнікай, створанай Інстытутам.

Усякая ўсячына

Найбольш населенай краінай на свеце лічыцца княства Манака. На яго тэрыторыі, якая мае 1.5 квадратных кіламетраў, жыве больш як 20 тыс. чалавек. Значыць, на адзін квадратны кіламетр прыпадае больш як 13,5 тысяч жыхароў.

*

У Англіі замужнім жанчынам не дазваляецца працаваць на радзе дзяржаўных пасад, а дзяўчаты, якія працуюць у дзяржаўным апараце, атрымліваюць за роўную працу з мужчынамі значна меншую заработную плату.

*

Ужо ў 1960 годзе Савецкі Саюз абагнаў ЗША па здабычы вугалю і жалезнай руды, па працягласці электрыфікаваных чыгуначных дарог і па вытворчасці 14-ці назваў прамысловай і сельскагаспадарчай прадукцыі, у тым ліку металарэжучых станкоў, трактараў, цэглы, цукру, жывёльнага масла.

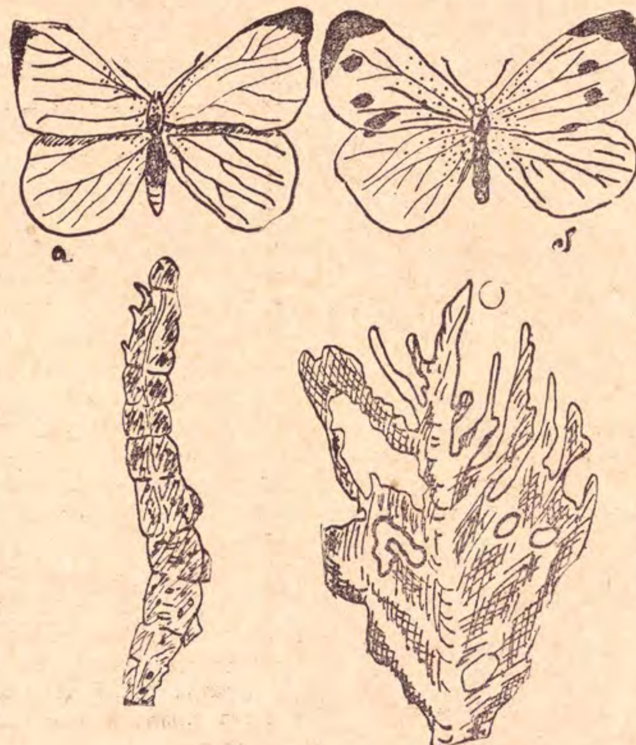
*

Пры дапамозе некалькіх радыёлакацыйных установак, што працуюць на розных хвалях, можна выявіць наяўнасць граду ў атмасферных ападках і вызначыць памеры асобных градзін.

Шкоднікі капусты

Самым грозным шкоднікам капусты з'яўляецца бялян-капуснік. Гэта матыль крэмава - белага колеру. Зімуе ў выглядзе лічынкі. Умацоўваецца да платоў, пнёў дрэў, сцен будынкаў. У маі выводзяцца матылі, і саміцы складаюць яйкі на пустазеллі ў купачках; там развіваецца першае пакаленне вусеня. Вусень даўжынёю каля 4 см, колеру жоўта-зялёнага з чорнымі кропачкамі. Пасля абкуклівання ў ліпені вылятаюць матылі, а іх саміцы складаюць яйкі па 20—40 штук на ніжняй старонцы лістка капусты. Вусені гэтага пакалення з'ядаюць лісце капусты, а калі асягнуць сваё поўнае развіццё, распаўзаюцца ў зацішнае месца, каб змяніцца ў лічынку і перазімаваць. Вусень першага пакалення гаспадарчага значэння не мае, а ўжо вусень другога пакалення робіць шкоду. Выядаюць яны пачаткова малыя дзіркі ў лістках капусты, а потым з'ядаюць амаль цэлыя лісты. Паколькі першае пакаленне шкодніка развіваецца на пустазеллі, таму трэба вясной вырываць зелле каля капусты, раздушваць яйкі, паўтараць гэта што 4—5 дзень тады, калі лётаюць летнія матылі. Са сродкаў хімічных найлепшыя вынікі дае апыльванне прэпаратамі Е605, — 10 кг/га. Таксама прэпарат ДДТ дае добрыя вынікі пры дозе 25 кг/га.

Другім небяспечным шкоднікам капусты з'яўляецца блыха. Паяўляецца на маладой расадзе ў маі. У чэрвені жучкі другога пакалення атакуюць старэйшую капусту. Блыха выядае лісты капусты, расліна слаба развіваецца, сохне. Трэба ўжо вясною вырываць зелле, якое расце каля капусты. Апыльваць атрутай ДДТ, ГЦГ. Апыльваць у дзень цёплы і пагодны. Пасля 3—4 дзён паўтарыць апыльванне, калі б у гэты час падаў дождж і змыў атруту. Норма парашку выносіць 10—15 кг/га.

Бялян капуснік

а — самец
б — саміца
в — вусень
г — расліна пашкоджаная

Трыбуна чытачоў

Як карміць куранят

Выхаванне куранят можна падзяліць на тры перыяды:

1. ад вылуплення да 4 тыдняў жыцця.
2. ад 5—12 тыдняў жыцця.
3. ад 12—24 тыдняў жыцця.

У І перыядзе кураняты растуць вельмі хутка. Таму патрабуюць многа бялка, солей фосфара і вапны, вітаміну Д і А. Апрача гэтага трэба ў гэты перыяд даваць корм, у якім ёсць жалеза (шпінак). Корм у першым перыядзе павінен быць лёгкастраўны і аджыўчы.

Даецца: грэчаную кашу, раздробленае аўсянае, пшанічнае і кукурузнае зерне. З макуха, асабліва сланэчнікавага, кураня пачэрпне раслінны бялок, а з рыбнага парашку, адцягнутага кіслага малака, тварагу і маслянкі — цэнны жывёльны бялок. Трэба даваць таксама т. зв. зялёнкі — сечаную крапіву, люцэрну свежую або сечаную.

У нас часта наймалодшых куранят кормяць яйкамі. Гэта аднак абыходзіцца дорага, таму яйкі смела можна замяніць адцягнутым малаком. Калі аднак адчуваецца недахоп іншага бялковага корму, можна даваць яйкі, але толькі ў выглядзе дробнапасечанага яечнага тваражку.

У ІІ перыядзе кураняты растуць памалей, а значыць менш патрабуюць бялка. Кураня ўжо можа есці цяжэйшы корм, таму ў ежы куранят трэба паволі ўводзіць бульбу. Дробныя кашы замяніць грубей молатымі. Ад паловы ІІ перыяда пераходзіць на цэлыя зерні. Даем свежыя зялёнкі. Бялок даем у выглядзе гароху, салодкага лубіну і пшанічных вотрубей. Рыбны парашок можна замяніць парашком з крыві, або парашком, прыгатоўленым з мясных адпадкаў і касцей (толькі не падалі).

Найлепш карміць у гэты перыяд у перамешку: 2 разы ў дзень мокры корм з варанай бульбы з зелянінай і сухі корм, на вечар сумесь пшанічных азадкаў і ячменя.

У ІІІ перыяд кураняты ў далейшым звальняюць рост. Каб не прычыніцца да заўчаснай палавой сталасці, далей абмяжоўваем колькасць бялка. Таму найлепш даваць мокры корм і зерне (2 разы мокры корм, а на вечар зерне). Карміць у гэты перыяд трэба танейшым кормам. Многа бульбы, пшанічныя азадкі, сумесь ячменя і аўса.

Правільны корм куранят, асабліва на пачатку жыцця, мае вялікае значэнне ў цэлым жыцці курыцы. Няправільна кормленыя кураняты не вырастуць на добрых нясушак.

НА СЦЭНЕ «СВЕРШЧА».

Гісторыя аб салдаце — бадзягу

Цікавая гэта гісторыя беднага салдата-бадзягі, які найлепш адчувае сябе, калі бывае бедным. Мучыцца, калі звязаўшыся з чортам, атрымлівае ад яго многа грошай. Мучыцца, калі як узнагароду за вылячэнне царэўны даюць яе яму за жонку. Сумуе па сваёй вёсцы, па бацьках.

У канцы бачым салдата, вызваленага ад багацця, зноў бадзягу, які ідзе «лесам, полем». Але ідзе бадзёра. Ён вольны і незалежны, хоць і бадзяга. «Гісторыю аб салдаце - бадзягу», дасканала перанесеную ў нашы ўмовы Юльянам Тувімам да музыкі Ігара Стравінскага паставіў Беластоцкі тэатр лялек «Свершч». Прадстаўленне прызначаецца для моладзі і дарослых, і варта яго паглядзець.

Рэжысёр Здзіслаў Дамброўскі, ашчадная і цікавая сцэнаграфія Соф'і Петрусінскай.

вл

СЕЛЬСКАГАСПАДАРЧЫ ГУРТОК У НОВЫМ ЛЯЎКОВЕ

Сельскагаспадарчы гурток у Новым Ляўкове ўтварыўся вясною мінулага года. У гурток уступіла каля 30 гаспадароў. Сяляне ў Ляўкове ўсё яшчэ гаспадараць на церазпалосіцах. Усё тут нагадвае сівую мінуўшчыну: людзі сеюць з каробкі, некаторыя жнуць яшчэ сярпамі або косяць касой з каблуком, малоцяць цапамі. Аднаму гаспадару цяжка купіць нейкую сельскагаспадарчую машыну — нічога тады дзіўнага. Іменна таму ў нас сяляне пачалі ўступаць у гурток. Мінулы 1961 год быў даволі плённым — сельгасгурток шмат чаго зрабіў. Гурток змяніў жыццё сваіх членаў. Яны купілі малацільны агрэгат і рухавік. Вялікай паспяховасцю цешыліся гэтыя машыны восенню ў час малацьбы. Гуртокоўцы дапамаглі ў працы і аднаасобнікам. Кожны дзень прыносіў немалы даход. Зіма 1961—62 года была першай зімой, калі амаль ніхто не малаціў у нас цэпам. На агульным вясковым сходзе 7 красавіка г. г. нашы сельгасгуртокоўцы вырашылі купіць трактар у Гайнаўскім ПОМ-е разам з камплектам сельскагаспадарчых машын, якія неабходны і ў працы ў полі. Пасля ажыўлення спрэчак усе члены гуртка вырашылі сабраць грошы на машыны. Усе былі згодны даць па 1000 зл, рэшту атрымаць у якасці дзяржаўнай пазыкі. Машыны здабываюць сабе ўсё больш прыхільнікаў і сярод нашых гуртокоўцаў. Трактар — гэта вельмі карысная і неабходная машына сельгасгурткам.

Набліжаецца час веснавых работ у полі — час пасеваў. Паяўленне трактара на палях гуртокоўцаў будзе вялікім уражаннем на аднавяскоўцаў. Не адзін гектар зямлі не будзе ляжаць аблогам. Рэску ў гэтым напэўна выручыць трактар. Загаспадараванне аблогаў вялікую карысць прынясе ўсім. Плануецца ў нашым гуртку засеяць іх валакністымі раслінамі.

Супольнымі сіламі лягчэй набудзем машыны і ўзнімем узровень сельскагаспадарчай вытворчасці. Думаю, што запішацца зараз яшчэ некалькі асоб.

Вось добра было б ужо вясною выйсці ў поле згуртаваным сяброўскім калектывам!

Трэба выказаць вялікую падзяку аграному Мікалаю Марчуку, вясковаму солтысу Міхаілу Саевічу і старшыні ГРН Мікалаю Скепку, якія найбольш уклалі сіл у развіццё супольнай гаспадаркі ў Ляўкове.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

Урачыстасць дзяўчат у белі

Сцяг у руках дзяўчат у белі, сцяг грамадскай сувязі школы з працоўнымі Беласточчыны.

Пад гэтым сцягам пасля яго атрымання дзяўчаты прайшлі вуліцамі Беластока, а на Першамай пад ім дэфілявалі ў паходзе.

Прыемная і хвалюючая ўрачыстасць адбылася 29.IV. у канферэнцыйнай зале Прэз. ВРН. Асабліва памятная для дзяўчат у белі — будучых медсясцёр, цяперашніх вучаніц школы медсясцёр ім. Э. Савіцкай у Беластоку. Была гэта ўрачыстасць перадання сцяга для школы ад грамадскасці Беласточчыны. Прыгожы, маестатычны, вышываны золатам сцяг з лозунгам «Ведамі і працай служым здароўю чалавека».

«Лозунг на сцягу няхай указвае вам дарогу ў жыцці», — сказала дырэктар школы Ірэна Шаркоўская, перадаючы сцяг у рукі вучаніц.

*

Беластоцкая школа медсясцёр існуе ўжо 12-ы год і выпусціла 700 высокакваліфікаваных медсясцёр. Большасць з іх працуе ў нашым ваяводстве. 99% вучаніц школы — гэта дзяўчаты з па-за Беластока, значыць пераважна дзяўчаты з вёсак.

вл.

Фота: **А. Здрадоўскі**

ДОБРААХВОТНАЯ ПАЖАРНАЯ КАМАНДА

Нядаўна ў Старой Луплянцы была сарганізавана Добраахвотная пажарная каманда, у члены якой запісалася 20 асоб. Прэзэсам пажарнай каманды з'яўляецца Міхась Нос, начальнікам — Аляксей Салавей, сакратаром — Ян Салавей, скарбнікам — Віктар Грыц.

Пажарная каманда мае двух механікаў да мотапомпы. У гэтым квартале каманда атрымае яшчэ адну мотапомпу. Начальнік часта арганізуе сходы, на якіх вывучаюць статут пажарнай каманды, а таксама праводзяцца даклады на іншыя тэмы.

Мікалай
Луплянка Старая

НОВЫ ГУРТОК НА ГАЙНАЎШЧЫНЕ

Вёска Мора ляжыць на ўскраіне Гайнаўскага павета. У адлегласці 300—400 метраў ад Мора знаходзіцца вёска Крывятычы. Паміж гэтымі вёскамі пабудавалі новую, вельмі прыгожую, мураваную школу — школу Тысячагоддзя. Вечарамі ў гэтай школе адбываюцца курсы для дарослых, а ў наступным навучальным годзе будзе сельскагаспадарчая вечаровая школа.

І вось у гэтай школе адбыўся сход моладзі і старэйшых. Пасля рэферата аб жыцці і заданнях БГКТ прыступілі да выпаўнення дэкларацый. У гурток запісалася 42 асобы. Потым выбралі праўленне гуртка, у склад якога ўвайшлі: Ільля Рагоза — старшыня, Анатоль Сачко — намеснік, Яўгенія Баравік — сакратар, Янка Бобік — скарбнік, Зіна Бобік і Тодар Роля — членамі. Праўленню гуртка аддана камплект п'ес. Гурток у будучыні разгорне працу, у чым яму дапамогуць мясцовыя настаўнікі.

Васіль Дзун

Праграма
ад 21—27.V.1962 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Dzień ostatni dzień pierwszy", (radz.) 22—24. V.
„Mezalians" (węgierski), 25.—27. V.

Кляшчэлі
„Wzgórze 905" (jugosł.), 22—24. V.
„Wyrok" (polski), 25—27. V.

Навасады
„Nafta" (polski), 26—27. V.

Нараў
„Chleb i róże" (radz.), 23—27 V.

Нараўка
„Światło na biegunie" (radz.), 23—27. V.

Чаромуха
„W środku nocy" (USA), 22—24. V.
„Dotknięcie nocy" (polski), 25—27. V.

Чыжы
„Droga na Zachód" (polski), 23—27. V.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Szukam ojca" (radz.), 23—27 V.

Бранск
„Profesorek" (franc.), 22—24. V.
„Jewdokia" (radz.), 25—27. V.

Гродзіск
„O moim przyjacielu" (radz.), 26—27. V.

Орля
„Liga dżentelmenów" (angl.), 23—27. V.

Райск
„Aktorka księcia pana" (radz.), 23—27. V.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Liga dżentelmenów (angl.), 22—24. V.

Міхалова
„Wyższa zasada" (czeski), 22—24. V.
„SOS Titanic" (angl.), 25—27. V.

Супрасль
„Kłopoty z miłością" (NRD), 21—24. V.
„Tajemnica szyfru" (rumuński), 25—27. V.

Чорна Весь
„Szalona Barbara" (czeskiej), 22—24. V.
„Szybsza od wiatru" (radz.), 25—27. V.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Wiatr ucichł przed świtem", 22—24. V.
„SOS Titanic" (angl.), 25—27. V.

Мілейчыцы
„Tajemnicza puderniczka" (radz.), 22—24. V.
„Porucznik Marynin" (radz.), 25—27. V.

Нурэц
„Kongo walczy" (radz.), 22—24. V.
„Zuzanna i chłopey", 25—27. V.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Przygody Buratino" (radz.), 22—24. V.
„Kwiecień" (polski), 25—27. V.

Сухаволя
„Towarzysze broni" (franc.), 22—24. V.
„Zaduszki" (polski), 25—27. V.

Шудзялава
„Odwiedziny prezydenta" (polski), 23—27. V.

Янаў
„Wielki balet w Ameryce" (radz.), 22—27. V.
„O moim przyjacielu" (radz.), 25—27. V.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Normandia — Niemen" (radz.,) 26—27. V.

Новы Двор
„Sprawa trzynastu" (radz.), 26—27. V.

Ружаны Сток
„Bunt kapitana" (czeski), 26—27. V.

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie, 5 $ — w USA.
Nakład 5000 Białk F-1

КУР'ЁЗЫ

Грэчаскі карэспандэнт паведаміў у закрытым пісьме свaёй рэдакцыі ў Афіны, што ён мог бы шмат напісаць з Нью-Йорка, дзе ён знаходзіцца, але пазбаўлены магчымасці гэтага зрабіць, таму што падазрывае амерыканскую цэнзуру ў тым, што яе супрацоўнікі адкрываюць пісьмы. На наступны дзень, пасля таго як гэтае пісьмо было адпраўлена, да грэчаскага карэспандэнта з'явіўся прадстаўнік амерыканскай цэн-

СВАБОДА СЛОВА

зуры, які ў вельмі ветлівай форме заявіў яму:

— Дарма, пане карэспандэнт, вы падазрываеце амерыканскую цэнзуру. Я спецыяльна прыслан да вас, каб паведаміць аб правіцы амерыканскай цэнзуры, якая, як і ўсе дзяржаўныя ўстановы, падпарадкоўваецца агульным законам свабоды слова і свабоды друку. Вы можаце пісаць, што вам захочацца, і быць упэўненым, што ў нас ніхто не зазірае ў чужыя пісьмы.

Гумар сатыра

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ ЧЫТАЧОЎ

Дарагая «Ніва»! Я вельмі хачу, каб была ў якім-небудзь нумары змешчана песня «Валжанка».

Анна Блыш
Глежнова, Кашалінскае ваяводства

ВАЛЖАНКА

Словы А. Прышэльца Музыка Ю. Сланова

Над водой березки-елки,
Дым рыбацкого костра.
Хороши весной на Волге
Золотые вечера!

На закате тучки тают,
Тучки — розовые сплошь.
Вся от солнца золотая,
Ты на лодочке плывешь.

Если б в шутку ты спросила,
Я ответил бы всерьёз,
Что на свете нет красивей
Золотых твоих волос!

Целый день я их не вижу,
Ты пойми да пожалей.
Хоть теперь-то выходи же
Ты на берег поскорей!

Загляну в глаза волжанке,
Нежным словом назову.
Под березкой на полянке
Сядем рядом на траву.

Соловей запел, защелкал.
Прислонись к моей груди...
Ой, ты, ноченька над Волгой,
Подожди — не проходи!

ЧАМУ

Кацярына вельмі зайздросна. Рашыўшы выпрабаваць вернасць свайго мужа, пытае яго:

— Калі б я памерла, ажаніўся б ты з Соняй?

— Не.

— Чаму? Яна ж вельмі падобна да мяне!

— Вось, менавіта, таму, — адказаў муж.

Прыслала **Ірына Кур'яновіч**

АБЖОРА

Абжора так наеўся ў свайго сябра, што прыйшоў дамоў і ўпаў на зямлю. Жывот у яго раздула, як барабан. Прыбег сусед, пытае:

— Што з табою?

— І не кажы! Быў у сябра на абедзе, ды пераеў

— Затое на другі раз будзеш памятаць, — смяецца сусед, — абед чужы, а жывот свой!

Прыслаў **Анатоль Таранта**

ПАЛЕЧЫЎ

Да лекара, які кудысьці спяшаўся, зайшла жанчына.

— Жывот...

— А, жывот? Добра. Піце! — падае ён касторкі

— Ды пане доктар...

— Піце.

Жанчына выпіла

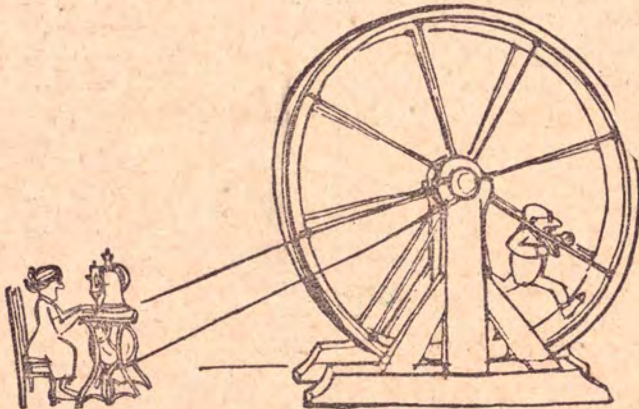
— Бывайце, — развітваецца доктар.

— А ад жывата? — спыняе яго жанчына.

— Як ад жывата? Я ж ужо даў!

— Ды не мне, пане доктар, жывот у дачкі баліць.

Прыслаў **Іван Карчэўскі**

ВАСІЛЬ МАЕЎСКІ

ДАРМАЕДЫ

(Фельетоны - мініяцюры)

ГУЛЬТАЙ

— За працу! — і на левы бок,
Бо правы змуліў лежабок.
І сніць: далі к абеду сёння
Не лыжку ў рукі — апалонік.

АШУКАНЕЦ

— Патрэбен план? А ўзяць жа скуль? —
Прыставіў к лічбе справа нуль.
Галоўнае ў ягонай працы
Змагчы умела адчытацца.

КРУЧКАТВОР

— Працую! Хоць і крыху хворы! —
Растуць штодня інструкцый горы,
І плешча мора дырэктыў...
Нібы без іх бы й свет не жыў.

КАР'ЕРЫСТ

— За справу! — і прымае меры
Дзеля ўласнае кар'еры:
Таго узнёс аж да нябёс,
На гэтага зрабіў данос.

ЗУБ МУДРАСЦІ

— Бабуля, цётка кажа, што ў яе баліць зуб мудрасці. А ў мяне ёсць такі зуб?

— Не, няма. У цябе вырастуць зубы мудрасці, як пойдзеш у армію.

— А цётка ўжо служыла ў арміі?

— Не, жанчын у армію не бяруць.

— Дык навошта ж ёй былі патрэбны зубы мудрасці?

Прыслаў **Саша Маркевіч**

— Як лекар, раю вам поўную дыету.

Бачачы, як Кастусь рыхтуе візітны касцюм, белую сарочку і чорны гальштук, у мяне абудзілася трывога.

На маё пытанне, куды гэта ён рыхтуецца, Кастусь прыжмурыўшы вока, адказаў: — Збіраюся на вяселле. У гэты ўрачысты дзень нашага жыцця, — дадаў ён, — чалавек заўсёды выглядае лепш, чым з'яўляецца ў рэчаіснасці.

Ад падобнай нечаканасці ў маёй галаве загудзела, бы ў званіцы. Прыйшоўшы ў сябе, пытаю:

— Ці можна пацікавіцца анкетнымі звесткамі аб маладой?

— Прыгажосцю не вызначаецца, — адказвае Кастусь, — фігурай не вылучаецца, але сэрца мае залатое.

— Ці можна даведацца адрас шчаслівіцы? — пытаю.

Кастусь падае адрас і кажа: — Шлюб а шостай вечарам.

Затым ён пачаў наводзіць глянц на туфлях і, вымахваючы шчоткай, замурлыкаў: «Апошні сённяшні дзянёчак....»

Ведаючы ўпартасць Кастуся, я хутчэй накіраваўся да маладой, маючы надзею прадухіліць вяселле.

У хаце маладой быў рух, бы на вакзале. Людзі ўваходзілі з нейкімі пакетамі, спяшаліся, выходзілі, а маладая, абыякава да ўсяго гэтага, у вуглавым пакоі перад люстрам падсмажвала шчыпцамі фальшывыя локаны

— Выбачайце, што перашкаджаю, але я вельмі хацеў бы пагаварыць з вамі, — кажу маладой.

Яна, павярнуўшы да мяне казліны профіль з выпуклым вокам, адзываецца ветліва:

— Сядайце на чым стаіце. Кастусь мне аб вас расказваў.

— Вы беспаваротна вырашылі ашчасліваць кандыдата на мужа? — пытаю.

— Угу, — мычыць гэтая каза, не вымаючы з губ шпілек, затым, усадзіўшы іх у валасы, тлумачыць: — іншая аказія не трапляецца. А вы маеце лепшую прапанову?

Не адказваючы на пытанне, мяняю тактыку і кажу:

ВЯСЕЛЬНАЯ ГІСТОРЫЯ

— Малады нікуды не варты чалавек, п'яніца, карцёжнік, бабнік і час ад часу находзіць на яго вар'яцтва.

— Нічога, я з яго дур выб'ю, — упэўнена абяцае маладая.

— Апрача гэтага ваш кандыдат хворы венерычнай хваробай, — дадаю.

— Вось і добра! — радасна ўсклікае маладая. — Будзем лячыцца разам.

— Гэта не ўсё, ён мае крымінальную справу і неўзабаве схавaюць мілага за краткі, — выкладваю апошні аргумент.

— Значыць у шлюбным жыцці перадышка будзе, — згаджаецца маладая. Затым дадае: — Турма не аднаго перавыхавала.

Бачу, рабіць тут няма чаго і паварочваю аглоблі да Кастуся.

Кастусь якраз выходзіў з хаты, спяшаючы на вяселле.

— Ну і маладая, з гэтакай шлюб — катаржнае пакаранне, — кажу яму.

— Значыць не спадабалася, — зрабіў вывад Кастусь і дадаў: — гэта не бяда, ты ж з ёй не жэнішся.

— Шкада цябе, — прызнаюся з сумам.

— Як-небудзь некалькі гадзін вытрымаю, — запэўняе Кастусь.

— Як гэта разумець? На ўсё жыццё звязваешся з гэтай бабай, — гавару са слязьмі ў горле.

— Я не звязваюся, я толькі шаферам на гэтым вяселлі, — адказвае Кастусь, развітваючыся са мной.

«Вось дык недаразуменне» — думаю і ў душы цешуся, што гэтым разам шлюбныя вузлы мінулі Кастуся.

Вярнуўся Кастусь на світанні. Быў падпіты і з шумам сцягваў вопратку. Прыкмеціўшы, што я прачнуўся, ён сказаў:

— Ты гэтага... як яго... што нагаварыў аб маладым? Ён паабяцаў пры першай сустрэчы адлупцаваць цябе на адбіўную катлету.

Сон знік з маіх вачэй беззваротна. Людзі добрыя, вось і паспрабуйце пасля гэтага памагаць прыяцелям.

Дзядзька Лявон